

734

K34/100 R Masekoa

P1-80*

734

734 K34/100 SEP 17 1945

AM/8/10

Nature Folklore

Rachel Masekoa

MONITOR

K34/100

EXERCISE BOOK SKRYFBOEK

NAME
NAAM

S
S. Mahlapie

CLASS
KLAS

SCHOOL
SKOOL

Uitsig Public School

Registered No. 513/31.

"B"

73
17, 1948

Mosimanyane le koko'arwe

R. Maschod

K34/100

Mkana PP. 1-80

" to be yona le mokhekola yo mongwe
 " a sena bana, byale a ya a bita ngwana
 " wa mosadi yo mongwe rone atle a dule
 " le yena, ebe le ngwana wa mosimane le
 " mosimane a thapole a thoma yo disa
 " dikomo tsa mokhekola. Mokhekola yo o be
 " a tsoela mosemong yo ya yo hlalola,
 " mosimane yena o be sala a ope, a re re
 " ja a ye re disa

Byale re ka le ka re, ka fellewa
 ke mone wa re sebo, ka thoma re
 radika dithaka tsa mapu, mosimane
 yena o be a sa nate dithaka tsa mapu
 o be a nate tsa mapu. le koko'arwe
 a ile thomong mosimane o be a sala
 a utswa dithaka tsa mapu a e
 radika le koko'arwe a boya a mmutšisa
 rone a radikile dithaka tsa eng, byale
 mosimane a bolele maaka re re koko'arwe
 a mmutšise rone a radikile tsa mapu

734

2

K34/100

Bitto

Mokhekolo ka re se kwelwe

ditaba tsa mosimane, le re mo tseba
 pore o rata ditaba tsa maphotse, a ya
 a hlola ditaba tsa maphotse ka
 mongetameng wa mwe, a buetsa di
 pedile re setse tse di nyenyana ka
 letsetse le latelano, mokhekolo a tswa a
 ya thaimong, re a le thaimong, mosimane
 a boletsa a utsa tswa ditaba tsa
 maphotse, a di radika, re a sa
 radika ditaba tsa, ya ngwe ya
 thanya, ya ya, tswa tseleng ya
 mokhekolo, a sa hlalosa kwa thaimong.
 Byale mokhekolo re a boya thaimong
 a re re mosimane ke re budisa pore
 o seke wa radika ditaba tsa maphotse
 byale bona ka taene ke, thaka ka tseleng
 mosimane a re re mokhekolo nka
 ka ka radika ditaba tsa maphotse
 rope, re tloxa mmomohla, ke lahile re
 se sa boletsa.

3

734

Ditto

K34/100

Ka moswana mokhekolo a tloa rape
 a ya thšimong, re a le thšimong, Mosimane
 kwa rae a tloa a yo nthša dithaka tša
 maxapu a di radika, re a di ja a kua
 di se, bose a tloa a di thiolla, a tša
 tša maphotse a di radika, re a sa radika
 ye nongwe ya thanya ya ye tsena tsibeng
 ya mokhekolo thšimong a sa hlaxola. Byale
 ditsebe tša mokhekolo tša jeba le dithotse ka
 moka ra tšona.

Tsatsi le na leune re mosimane a
 le madišo, a bona batho ba bantši ba
 etla re yena, re ba fihla ba re re
 mosimane, na dikromo tše ke tša mang?
 Mosimane a fetola a re, ke tša koke,
 Batho bale ba re re mosimane, re a di
 tša re tloa le tšona, mosimane a re o
 a rana a se thuse selo, batho ba e be
 e le matsimokropi, ba xapa dikromo tša
 mokhekolo, re mosimane a re ke litša

koko, aawe a le thimong, a se ke a moku
 ka rone ditobē tōa, makhokolo di be di
 thibetswe ke ditshaka.

Matšimohaxopē a xopa dikomo
 dikomo tōa makhokolo a thōa le tōana
 byab mošimane a le sala moxavō
 mo ba yang rina ke ba sepetše sebaka
 se se tšhe kōmo ye nngwe kōma la yōn
 e le e le mahlabē ya thōma ro di
 ēta pela, ke e fihla pela mahlabē ya
 ēma, le dikomo le tōana tōa ēma. Byab
 matšimohaxopē a butšiša mošimane
 rone tōa kōmo ye rōkane e sa sepele?
 mošimane a fetola a re ra ke tšhe, ha re
 ro yōna, ke e sa sepele re bolaya wēna, byab
 mošimane a thōma ro bolēla le kōmo
 ye rōbō a re; mahlabē sepele-sepele, dinam
 ra se tōana tōe sepele, ke tōa le makub
 sepele, kōmo ya kua lentšiv la mong
 a yōna, ya thōma ^{ro} ya sepele.

N'itxomo tša rebeba sebaka se se tšela
 re di fihla motaeng wa matšimo-kxopé
 mahlabe ya rona vo tšena ka šakeng
 ya ima motšakong wa ššaka. Byale
 matšimo-kxopé a botša mošimane vore re
 kxomo ya rone e ja tšene ka šakeng,
 o a bolawa, mošimane a thōma a re
 'mahlabe tšena-tšena, nana. ra se tšeno tšena
 ke tša bo makubu tšena, ya nana kxwadi
 ya lelata dinaka. tša yōna ya
 tšena ka rone ra ššaka. le

e e tšene ba rona vore mahlabe e
 tla ba thawanya, e swanetše vore e bolawé.
 Byale thaka ya banna le masoxana
 rwa loutšwa dithipa le m dithipa rwa ba
 bothata. re ba thōma vore re hlaba kxomo
 ya rana, ya se hwe, byale ba re vo
 mošimane kxomo ra e hlabele ka le.
 laka-ka eng? Byale mošimane a thōma
 vo boléla mantšu a rone a re:

734

6

K34/100

mahlabé hlabiwa-hlablwa, nana a se
 táno tõe hlabiwa, ke tõe bo makubu
 hlabiwa. Aowa ka nnete mahlabé ya
 hlabiwa, féla se bare se thõma so e
 lua, ya se buxi, byale mošimane a
 boeletõa mantõu a xowe. ke a feditõe
 so a boleta, mahlabé ya buxi.

Matšimo-krope ja lua mahlabé
 ba e fetõa ba se so e fetõa ba spe
 dinama tõe yõna, féla se ba thõma
 so ja, tõe tima mošimane, byale mošimane
 a se so bare, ba se so fetõa so ja le
 mphé masapõ a kromo yõe kamoka
 ra õna, Matšimo-krope a ja kromo yõla
 ba e fetõa latoz ke ba e feditõe ba
 ba tõe masapõ ba fa mošimane,

Mošimane o ile a tõe masapõ a
 hlõmaxanthõa ra botse-botse, a gra molele
 o morolo-polo, a tõe a tõe tẽnthõa ka
 rare ra õna, se a tõe tẽnthõitõe a tlova a

ya vae. ka moswana a tloxa a yo hlōla
 motete, a hwetsā mo moteteng yo pale rite, a
 romela vae, rosasa a boya rapē, a hwetsā
 dinaka di tšwile, rosasa rapē a boya, a
 hwetsā, dinaka le mokōkōtlō di tšwile, rapē
 rapē, rosasa yo yo latelax, a ya moteteng
 a hwetsā, dinaka, mokōkōtlō le matsōyo di
 tšwetšē kxakala. Mosimane o rite se a e tla
 la bona a hwetsā, dinaka, mokōkōtlō,
 matsōyo, le maoto di tšwetšē kxakala kamoka
 va tšona. mosimane a romela vae a thabile
 rosasa se a tšilo boya moteteng a tšona
 e se le bošexo a ya tšona se a filla a
 hwetsā kxomo ya rabe le fula kxoufawī
 le motete, a e tšona, a tloxa a leba motse-
 no wa matsōmo-krapē, se a filla a
 tšōša, dithata tša lešaka tše di boyo di
 thibetšē monyakō.

A thōna a nthāa kxomo tša rabe
 kamoka va tšona, a bea mahlabē mo

734

8

K34 | 100

pele wa dikromo dikromo tša xawe.
 tša maphika a tšalala kšaka la bo
 matšimo kšone, a tšora a kitima le
 dikromo tša xawe. Mosimane a filha
 xae le sa le kšela-pela, letšatši le
 hlaba la mo hlakela a setse a le ka
 xae.

le koko'awe a ^{bowa} mšina a (filha)
 le di kšono, a thšopa, a thšona wa lla.
 mosimane a kotša koko'awe xone a
 seke a lla, byala mokhekolo le a fetša
 wa lla a le wa mosimane, ngwana-ngwana
 ka, o lahtšwa wa radika ditšaka tša
 maphotse, feela o radike tša maphotse
 wa tšora tšatši le mosimane a
 tšora ditšalo tša koko'awe.

"

9 Krosi le batho ba yona

734

K34/100

Krosi ye nngwe e ba e phela le batho ba yona ya botae mo matseng wa bona. Lea tiatti le lengwe nngwana yo mongwe wa krosi a thoma yo lwala, papapwe a e ke a mo alafa tsa nala, a ya se naha dingaka tse di keole tse a boro a di thephile mo matseng wa rane. Feela dingaka kamoka tsa se thephile tsa pakilwa ke botwetse bya nngwana wa krosi.

Krosi ka se bona rone dingaka tsa rane di pakilwe, a se rone maano, a se rone le ngaka ye nngwe ya se dula nongwe ka rone se metsi, ngaka ya rona ke ngaka ya nora. Pyak a botse banna ba rane rone se se se bitse ngaka ye, rone e the e mo alafile nngwana wa rane, feela banna ba motse ka se boifa, ba se tsebi rone ba ka duna

xore ba xani re yo tala nora yo.

Byate banna ka re boifa le
krosi ya lona ba tloia ba ya
nokeng, le ba fihla lebohang la
noka ba ima ka re. "Re thila re tli
re o bita ngaka, re lona mothe o
a lwala, o ope maoto le hloho" Ngaka
ya fetola ya re re lona, na re nka
twa le ka se thabane na banna
ba re "le ka se thabane" ngaka.

Ngaka ya letsa metse ya re:
phofo, banna kamoka re ngaka e
etswa ba hlanola dinas ba thabane
rae, le ba fihla krosi ya ba
butisa nore nka ba sa ka ba boya
le ngaka, banna ba fetola ba re
ngaka e a fyeisa.

Krosi ya noma thaka ya
masovana, nore e ya e bita ngaka,
re masovana a fihla, ba ima

734

||

K34/100

lebopong la noka, ba opela kosa bare
Re tlile-retlile re bitša ngaka,
Re bona motho o a lwala ngaka,
O opa maoto le hlōko ngaka.

ngaka ya ba lutsisa rone re e ka tšwa
ba ka se thšabā na? masorapa a
fetola a re re ka se thšabā, ngaka
ya betha netae ya re pšišo, masorapa
a thšabe a ya rab. re ka fihla
kroši ya lutsisa rone ngaka e kae?
masorapa a re kai, hōi ngaka re rone
yo a ka e ba bitšano.

Kroši ya re re bona, le na le
bophjisa kamoka re bona, byate kroši
ya rona thaka ye kwadiu ye
ngapanana, re ba tlōpa, ba fihla rōkenz
ba tšona lebopong la noka ba
opela kosa rapē ba re:

Re tlile - re tlile re bitša ngaka,
Re bona motho o a lwala ngaka.

734

12

K34/100

O opa mabō le hlōro ngaka,
 ngaka ya ffla e butšiša xore se e
 ka tšwa ka ka se thšabē na? thaka
 ye kwadē ya re ro ngaka re ka se
 thšabē ka xore ngwana wa - krošī
 o a kwala kudu. Ngaka ya bētha
 meetse ya re re phōšō bana ba ēma,
 ba se thšabē, ya bcēlōšā ya re phōšō
 ya ba ya tšwala ka ntlē ra noka
 se ba e hōna e dutšē kantle ra noka
 ba thšaba ba e thōšā, se ba fihla
 sae ba botšā batho xore ngaka e be
 e tšwetšē ka ntlē ra noka. Krošī ya
 re ro hōna; la e thōšēlang, ba re ro
 yēna, hai, ngaka e a fyešā batho;
 Krošī ya kwa bohloko kudu, le
 ngwana wa yōna o be a šetšē a le kraufsi
 le ro kwa. Bana ba ba nyenyana-
 nyenyana, ba bolēla le krošī xore e ba
 rome ro yo bitšā ngaka. Krošī ya ba

13

A 34

001 28

K34/100

botša rone ro hare ro palitawe bo-pajin
 a lena, lena le ka e dirang. Banana
 ba tlaka ba ya nokeng, re ba fihla
 nokeng ba ima lebopong la noka, ba
 thoma ka opela kōša "ba re"

re tšile re tšile ro bitša ngaka,
 re bona matho o a lwala ngaka,
 o opa matho le phōšō ngaka,
 ngaka ya butšiša rone re e ka tšwa
 le ka vethšabē nar Bana ba fetola ba
 re re ka se thšabē ka rone matho
 o a lwala o bill o kraufsi le tšwa.

Ngaka ya bitha meetse ka maatla
 ya re "phōšō", bana ba fela ba opela, ya
 boelētša ya re "phōšō" ya ba ya tšwela
 ka tšile ro meetse, ya dula lebopong la
 noka bana ba batamela, ya thoma
 ka wa pele ya motatetša, ro fihlela ka
 wa mafellē, ngaka aye e be e dutše
 ro dimo ro maatla a bona.

734

14

K34/100

7

Bana ba ba nyenyana ba thora
 ba ruwele ngaka, re ba tšwilela le baleng
 kraufsi le motse wa wa bo bona, ba
 be ba opela kōša ya kōlo ya le
 thabō le lerole-rolō. Ba motse re
 ba tšwa tšata, ba tšwa ka mara
 re hlalile re se tharo. Ba bona bana
 ba ruwele rolō sa wa phadima, masetleng
 a bona.

Banna ba thōra re ba bona
 bana ba bona ba thile le ngaka. re
 krošī le bana bana ba fihla le ngaka
 ya thōma wa phēpela, le wa letša mekrolō-
 kwana, ya e ba kethaleng le lerole wa
 batha. Krošī ya hlaba dikromo diruwa
 wa yōna, kwa dirwa mokete wa
 morole-rolō. le bana ba thōma wa
 fihla le krošī, basadi ba ota maro
 mekroleng mo ngaka le be e spela wa
 re re e ruwele ke bana.

734

15

K34/100

Ba isa ngaka hua ntlong ya
mohwetši wa krosi. Ke e fihla ba
e alila mapele mo e dulako rona.

Kamoswana ngaka ya laole
mohwetši, ya tša dihlare tša yona
ya mofa. Ke e feditse ro mo alafa
ya botšha papaxwe rove nguana o tla
fela ro tšona byalo, krosi ya bitša
bana ba ro e tšisa rove ba e
ise nokeng mo e dulako rona.

Bana ba ima tše ya nora,
ya thoma ya ba tšiša ka moka
ya bona, bana tšona ba ya
nokeng, ke ba fihla ba ima lehopang
la noka, nora ya wela ka bo dibeng.
Ke e wetše ka meetšeng, bana ba
tšona ba boela rae, ke ba fihla
ro krosi ya bona ya ba hlabela
dikomo rae, ba ro fetsa mokete
ba tšona ba ya mapele a rabe bona.

Matsatäi a latelaro monwedi
 wa krosi a föla krosi ya bitäa
 banna ba yöna ya ba bitäa ra
 ra ba näte e gba krosi ya löna,
 xore se a ba flotäro söna^{ra} ba be t
 sa se dire. Byale ro tlora mehleng
 ye uwe krosi ya laäla sethāba sa
 yōna, xore se tlora naxeng ya
 xapwē, se sethāba se tlora a tō
 löna ba ro tō bitäa ngaka a
 šala le löna, se, ke bana ba
 ba ratang ro boloka melai ya
 ka kamoka ya yōna.

Se batwadi ba bana ba ba
 ba xana ka bana ba löna ba^{be} ba
 dišililwa ro bolawa byale sethāba
 kamoka ra söna sa tlora, sa tlora
 bana ba löna, ya ba bana kamoka
 ba šala le krosi.

734

17

K34/100

Monna o hile a ba rona
 mekeng ya krale, o be a tsele mosadi
 wa se-ithata hudu, le yina monna le be
 le le monna wa se-ithata hudu-hudu.
 Batho bao ba ba-bedi le ba ba
 arole motse wa bina mo se beyo
 se ena le merobe ye mentai, fele se
 sena dipompi.

Batho bao ba be ba eka
 meetse a se nua mo merobeng, byale
 monna ye, ka se le se-ithata a botso
 mosadi wa xoxwe a ye a mo kelle
 meetse a se llopo sephaxwa, Mosadi a
 fetola a se na pora le meetse a se
 llopo sephaxwa na, monna a fetola
 a se o tla sefela le merobe ye
 ka ncha ya yina.

Mosadi a tlopa a tsele krapana
 ya xoxwe a ya merobeng, le a fihla
 morobeng wo moru, le o moru

734

K34/100

o ke a ima leribeng la ona a
re "monna wa ka o re ke mosabi-
ke mosabi va ke nwe meetse a re
lla sekwana, ka morobeng wa re
tue, a bolletse, re "monna wa ka
o re ke mosabi ke mosabi va ke nwe
meetse a re lla sekwana, sekwana
sa lla sa re," tlen-tlen, moadi a
thara a ya re no maruwa morobe, re
a fela a bolletse mantiu a re
swana le a mthomo, byale morobeng
wa bo bedi nwa ka sekwana sa
re "tlen, tlen,

mosadi ja, sepla le morobe ka
moka re yona, a fela a bolletse
mantiu a re swana, o rike re a
fela morobeng wa mafetilo a ima-
leribeng la ona a re, "monna wa ka
o re ke mosabi, ke mosabi va ke nwe
meetse a re lla sekwana, nwa re

734

19

K34/100

tuu, se a. boeletša, la. bobedi, a. asa, re
 monne wa ka. a. re. te. mosabi, ke. mos-
 ya. ba. se. swana. se. a. la. se. re. tlerru
 mosadi a. homola a. re. tuu, te. a.
 nyaka maani a. se. ke. a. humanat
 feela a. kwa meetse a. te. a. yo. lla
 se. swa. yua, re. a. feditse re. kwa. meetse
 a. eya. re. a. kwa. a. se. swa. ke. tlala.

Mosadi a. tša. meetse a. mo. robe
 a. a. swa. ka. roka. re. ina. a. fetša, a. le
 a. tlletse re. morobeng. re. a. feditse
 meetse a. morobe, a. re. ke. a. emelila.
 ka. tlora, a. palilwa a. se. ke. a. kōna
 re. sepela. Diphofošō tša nava di. ke.
 di. enwa. rōna. mo. morobeng, byale
 re. eb. naki. ya. re. nwa. tša. tlora. tša.
 ya. morobeng.

Mathanong re. fihlile. khudu. pele.
 re. e. fihla. ya. kwetša. meetse. a. se. swa.
 ya. butšiša. mokhekolo. re. meetse. a. melwa.

ke eng? Masadi a fetola a re meetse a
 nvelwe ke nna ngwana- ngwana ka ke re
 ke a, thoxa dimpa di a rana. kwa
 tawela mmutla, re o fihla wa re na?
 meetse a kae mokhudu? khudu ya fetola
 ya re "Butsisa mokhekolo, byale mmutla
 wa butsisa mokhekolo re meetse a
 nvelwe ke eng? byale mokhekolo a re
 meetse a nvelwe ke nna ngwana-
 ngwana ka ke re ke a thoxa dimpa di
 a rana" byale mmutla wa butsisa mokhekolo
 rone kholo di sa le moraxo.

Diphoofole tse di nyenyane kamoka
 ra tona tsa morobeng re the butsisa
 mokhekolo meetse, efella mokhekolo yena o ke
 a iphila mantšu a the fela. re diphoofole
 kamoka di fihle morobeng, kwa fihla thow
 mafeleng, re e fihla ya the butsisa
 diphoofole kamoka rone meetse a nvelwe
 ke eng? byale diphoofole tsa butsisa thow

734
001

21

K34/100

vore meetse a nvelwe ke mokhekolo.

Byale tlou re e kwa ditaba tse
kamoka, e bile e swerwe ke mopau, ya
tloa ya phla re mokhekolo ya mmuitai
sa vore meetse a nvelwe ke eng, byale
mokhekolo a fetole ka boikohobetso byo
bo-xolo a re ke ana papa here ke a tloa
dimpa di ya rana. Hap ya kwa bohloko
bja mopau ya sitwa ya khottelela ya tse
mokhekolo ya mo lahle fase, ya mo kreila
di nja ke kenala le yina, mokhekolo a
nthisa meetse ake kamoka sa tona,
byale re meetse a tsetse morobe, diphefelo
tse nwa, tse tloa, tse tloa tse ya
mo di ditaba rana. mokhekolo a be
a setse a hwile krali.

Byale morona re a le rae a
bina masadi wa rane a sa bo ye
rae, byale a letela la rorasa, le rona
a bina masadi a sa hwe a boya

Byale monna ka xo thwengsa ke
 dipelaëlō, a tloxa a ye mo nyaka
 le metobe ya nana tšeo kamoka ke
 a fihla morobeng wa mafetelō a
 hwetša mosadi wa rarwe ke fase
 ra sehlare a hwile monna a
 dula ka xo makala a sa tsebe
 xore mosadi wa rarwe o bolailut
 ke eng xare ya dirapa mo xo
 se tsebe le motšo.

Byale monna a tloxa a ye
 xae, se a fihla a botša metawalle
 ya rarwe xore mosadi wa rarwe
 o hweditšwe a hwile xare ra
 nana. Byale metawalle ya rarwe ya
 monutšiša xore na mosadi yo o ke
 a xae ya kae se a tloxa mo xae,
 monna a fihla ditaba kamoka,
 a thšaba xo ha botša xore o be
 a rumilwe ke yina.

754

23

K34/100

Yona re a bōša metswalle ya
 rawe e be a re mosadi o sa le
 a tloxa a re ke ya xo hlatwa
 dikobō meyobeng ya e ba ke re e le
 lehu/la mosadi wa monna wa
 se-ithati. xo tloxa mehleng ywe monna
 wa seithati le thōha batho, le xo
 tōa mosadi wa shobedi a se sa
 hōna.

Mokete wa diphōfōlō

Thāwene e hile ya kroboketša
 dikenywa tše dintši kua dithabeng
 ya ~~...~~ xo bōna xore ke tše dintši
 ya bitša diphōfōlō kamoka xore di
 tle moketeng wa yona. Thāwene ya
 bitša bana ba yona ba tla ba
 e thōa xo fula dikenywa.

- re e feditā ro lukisa ya
 roma bara ba yona, soya ro
 tsibisa diphōfōlō ro re motete o
 tla ba heng. Hiphōfōlō tsa thabēla
 ro kwa tala ya ditšwene, re
 matsai a ya, diphōfōlō tsa
 krobakana tsa rera rore di tsa
 kamoka.

Tsai le latelano diphōfōlō tsa
 tloxa kamoka ro tšona tsa ya
 thabeng, re di fihla tseleng tsa
 hwetša more o mongwe o butšire
 tsa lebēla more, fela tsa se tsebe
 rore na di ka dina byang rore
 di je dikenywa tse, re di sa
 ropola maano, tsa bona masadi
 ya mongwe a hlaxola, kraufai le
 tšona.

Diphōfōlō tsa roma Hilong rore
 e ye e ya butšire tse sehlare se

13401

K34/100.

xore ke sehlare mang? le re e kaba
 le a lewa. Hlong ya tloxa ya ya
 ro mosadi, le e fihla ya lōthōa mosadi,
 re e feditšē ya thoma ro bolēla
 ya re na koko sehlare sela ke
 sehlare mang? mosadi a re ke-
 motlatla - diane - ke - motla, ke hlare sa
 ro lewa ke krošī.

Byale Hlong re e fihla, ro
 diphōōfōlō ya hwetša e rakilwe ke
 leina la sehlare sa, byale diphōōfōlō
 tša rofira mmutla, re mmutla e
 fihla ro mosadi ya butšiša xore
 na sehlare sela se naxo le dikenywa
 ke sehlare mang, mosadi a re ro
 mmutla na ra kere ke buditšē Hlong
 ka ~~re~~ ke motlatla - diane - ke motlatla
 ke hlare sa ro lewa ke krošī,
 re le sija le je la šadišē kala
 krolo ya mošatē.

734

26

K34/100

Nmutla wa thora o ketima
 a e ya re diphōfōlō, re o sa tla
 tseleng wa re ke a rapola more
 mosadi o rileng wa kwetā o
 rakilwe, re o fihla diphōfōleng wa
 re "koko" o re ke mottatla diang-ke
 motwetwe ke hlare sa re leua ke
 kxosi, re ke sija le je ke sadišē
 kala kxolo ya mosatē.

Diphōfōlō tōa se kaolwē seo se
 beng se botelwa ke Nmutla, tōa thōma
 rapē tōa rona khudu, khudu re e
 fihla pele ya mosadi ya kwatama
 ka di khuthāwana ya re "Rea lōthōa
 koko" mosadi a re "Aree ngwanangwa
 na kaa", byale khudu ya re ke
 nnilwe ke banna ba re ke tli' ke
 butšišē more wola re re ke more
 mang, byale mosadi a re re
 khudu, "lea nthawenya" ke butlitšē

734

27

K34/100

734

Hlong, le mmutla rere ke molla-tla-di-ane - ke molla-tla, ke hlare sa vo lewa ke kxosi.

Byale khudu ya tlora e kitima ha bebelo le le roro rere e sete ya rahiwa tselang, re e filila ya re koko o re ke molla-tla-di-ane, ke molla-tla, ke hlare sa vo lewa ke kxosi. Byale diphoofolo tsa thona vo ja dikenywa tsa sehlepe sa, tsa radinga kala e tse, tsa re ke o ya kxosi.

Tsa re vo fetisa vo ja tsa robala ha fase va sehlepe, re bošero di robetše khudu ya tšona ya ja dikenywa tsa kxosi, re e di feditse ya tsa disohlō tse e beng e di ja ya di litela ka maraxong a Ilou, yona khudu ya re vo fetisa ya robala. re bo lea diphoofolo tsa hwetša kala ya mošate e se rona, byale tsa butšisana rere e llwē ke mang.

Byale diphōōfōlō hamōka tša
 botēla vore di hlaēta khudu, byale
 khudu ya re va tšona, a re
 kronameng, re tla bona ip a nara
 le disōhlō, byale re diphōōfōlō di
 kroname tša hulaēta hōu e ena le
 disōhlō, khudu ya hulaēta diphōōfōlō
 vore le be lere ka nna mokhudu,
 byale bonang meji wa dikenywa re,

Byale diphōōfōlō tša swana hōu
 tša e lolaya, tša swala dinamā tša
 yōna, mokhudu yōna o be a rwele
 sebetē, re di fika pele tša kwa
 mokhudu a re ka bolaisā, bolaisā,
 motlou, ~~na~~ morwa wa mokhudu
 ka tšala kere huampi- huampi, byale
 mōtla wa re khudu, na o rong
 monkane, khudu ya re aowa kere
 sebetē sa motlou se nthōēla ka
 madi,

Diphōōfōlō tša homola, tša sepela
 sehaka se se tšele, se di fihla pele tša
 kwa moraxo, khudu e re "ka bolaisa
 bolaisa motlou, nna morwa wa
 mokhudu ka šala kere huwampi-huwampi
 diphōōfōlō tša se ro khudu na orenq
 ke monkane, khudu ya kwana ra
 kere selo, ke re sebete ka motlou se
 nthōila ka nadi.

Diphōōfōlō tša tšela khudu sebete
 tša e "fa morodu, se di sa thoma ro
 sepela tša kwa khudu e re "ka bolaisa
 bolaisa motlou, nna morwa wa mokhu-
 du, ka šala kere huwampi-huwampi,
 byale tša mo kwa tša se na o
 orenq monna mokhudu, a mokhudu
 a fetola a re "morodu wa motlou o
 a nthōita.

ke diphōōfōlō di sepela, khudu
 ya thoma ro šalila moraxo ra

diphōōfōlō kamoka. byala se di sepetā
 sebaka, se se tēle tēle tōa hvetā
 noka ye kōdo, tōa thēla noka ye,
 re di fihla pele tōa re a re
 romeleng morodu, re yo nyaka
 khudu.

re di tlopa tōa sepela tōa hvetā
 morodu o dutā lelopong la noka,
 tōa thōma re nyaka khudu fēla
 tōa se e bōne. Tōa ruala morodu
 wola wa thōma, re di fihla
 pele tōa nola morodu fase, re
 di thōma re nola fase, le tōna
 di dula, tōa bōna khudu e etōwa
 ka rare re morodu. Byala
 diphōōfōlō di se di befetāwe khudu.
 khudu, di sa tōe re re di ka
 dina eng ha khudu.

Tōa thōma re tlopa kamoka
 re tōna tōa lelekisa khudu.

34

31

K34/1005

byale khudu ya thōalo, e tama
e bolala e re ka bolaisa - bolaisa
mottlou nna morua wa mokhudu
ka sala ke re Hwampfi - hwampfi,
byale diphōōfōtō ka yo kua mantšū
ao, a bere a bolalwa ke khudu tōa
thōana yo e kelwa yre Hlou ra
e se yōna yea e Hlou, kala ya
krosi.

tōa thōana yo kitima di
ba fetāwe kudu - kudu, fēla re e
le khudie yōna tōa se ke tōa e
suara, ke yo e bōna tōa se e
bōnē yore e taene ka, khudu
toeleng ya hwetsā mmamahlō khutla
a taene ka yore ra pharo, byale
khudie se e fihla ya re yo nonyan
yo, e bitšwana mmamahlō - khutla, ba
yo dula ka diphaxong ba bolawa,
byale nonyana ya thōalo, se e

thoma ro thsabe, khudu ya tsena
pharong ya nonyana ya khuta
rona, byale diphoofole tsa feta di
kitima di sa tsebe xore khudu
e tsebe tsebe ka.

Diphoofole tsa nyaka khudu
ro fihlala di bile di tenwa, ka ro
se tsebe xore di ka dira byang.
Tsa thoma tsa boela moraxo, mo
dibeng di be ile morwalana ya tsena
re di fihlala tsa huetoa xore khudu
e tsebe sebate sa thau, byale tsa feta
ka ro ruwala, kame tsa ya xae, ka
di fihlala xae tsa hlotela tsa dingwe
xore di sepetse byang betong la
tama, le xore khudu e di sepetse
byang le re ba sa ka ua ya
fihlala ra xalo dithswene, ciithabeng
fella, Thswene yona e be e sa tsebe
xore ro ka ba ro diamtserag ro diphoofole

734

33

K34/100

Mehleng ya bo-xolo-xolo, vo be vo ena le mosadi yo mongwē, mosadi yo o be a ena le ngwana a e tsa fela, e be e le ngwana wa mošimane ngwana yo o be a natwa kudu ke mmawē, leina la ngwana yo e be e le Ralekxōpē.

Mmawē Ralekxōpē o be a loetse Ralekxōpē dipheta tōb di tōtse kudu; o be a sa swane le bina ba langwē kantle, e be e le yena ngwana wa vo swanelwa kudu-kudu. 16 Ralekxōpē e xola a tōwela pele e eba lesoxana, a thōma vo bina tiba, se ba be ba le kibeng bananyana kamoka vo be vo tšibitšwa mošimane a e tee e levo Ralekxōpē.

Se bananyana ba bina mošimane a krahliša, ba napa ba thōma vo moduma, ka tšatši le lenqwē, se ba ile

kibeng, Kalekropé, re a thora a eya
 rae, a bina bananyana ba bantú
 ba mošala moraxi, re a fihla rae
 mmarwé a re ro yina, na batho bas
 ke bo mang, Kalekropé a re ke
 basadi ba ka, byale mmarwé a
 nyaka dija tša rawé tša di bose,
 kamoka ra tšona, tomme a apela
 dirqwetši tša rawé.

Dirqwetši tša ja dija tša
 di bexo di apetšwa ke mmataweli.
 tša re re di ija tša ja ro feta
 tekanyo, kamoka ra tšona tša
 lala di bipetšwe, banqwe ba hlata
 banqwé ba nota ro re thankraa. ke
 mmarwé a tšora a re ro ngwana
 wa rawé, Kalekropé o letše byang.
 Kalekropé a fetola a re ra ke a
 lala, meroto e be e le meroto lala,
 maphinya e le maphinya lala.

734

35

K34/1005

Byale mmawē Kalekrōpē a re
 ro yēna, ra ba phomē ba kwē, ba
 tlōxetē dintlō tōa rabo Kalekrōpē, se
 rongwa ka dipheta. Byale dingwetsi
 kamoka ra tōona tōa tōwa lapeng
 la rabo Kalekrōpē. ke mabaka a
 mantši a pitile, swa iwa kibeng rapē
 le rōna se Kalekrōpē a tlōya a eya
 rae swa direva sa mathomong, a
 bōna bananyana ba ganqwē rapē
 ba mo setse morarō, se a ba
 botšišā a re ro bōna, seya kae,
 ba re ro yēna, reya ka rone.

Kalekrōpē a be a se sa rata
 metho wa ro mo šala morarō, ka fao
 a leka ka maalla xore a ba
 kobe, ro mme bananyana ba vanella,
 ke mošimane a fihla ka rae, a re
 ke bea lesarō fase, bananyana ba
 re re fihliu.

byak, monawē, ka ro ropola sa
malōba, a re ro ngwana wa rarwē
Ralekrōpē, wa lina ngwana ka
basadi ra ba tšewe ka buntši,
efeela wina re o rata ro. tšea mosadi
o swanetše aore, nna ke ro nyakeli
ajena, ro seng byala p tlo tšea
le diphopheng wa re ke basadi.

Mosadi ke ro thōaba ro raka
bangana banganyana, a thōama rapē a
apea dijō tšea rarwē tšea ro hlom, hena
kudu-kudu. Aore a e ba lethabong,
le lerole kudu, re dijo di kukile, nna
jewa mo lethabong leo, Sinqwetši tšea jo
ro feta tekanyō, re di robetše, tšea
kwetšā hanroka ra tšona di bipetšwe
Ralekrōpē re a re o a tšora a
kwetšā ntle ya rarwē e sena bo-
tsena, motho a jo thiba nkō re a
tsena ka ntlong.

234

37

K34/100

Byale re ro esa, mmarwê Ralekropê
 o be a rata ro butšiša Ralekropê
 xore o rwabetšê byang mralaong. Re
 a thōma ro nthša lentšu mosadi wa
 khathe, a lōna ngwana wa xawê e
 leso Ralekropê a tanne, fiela mosadi
 a re ro ngwana wa xawê, na
 o letšê byang ngwanaka, ngwana a
 fetola mmarwê ka lentšu la ro
 nyama a re ke letšê ke sa lala
 merotō e be e le merotō-lala, mahlaiša, e
 le mahlaiša-lala, dipoxō e le dipoxo-
 lala.

Mmarwê a fetola a re "ngwanaka
 basadi ba xoxo xa ba phomē ba kwē
 ba tlorēli dintlo tša xalo Ralekropê
 pholo se xongwa ka diphetā. dingwetā
 tša tšwa kamoka wa tšona tša ya
 xa xabo tšona. Ralekropê a lotša
 mmarwê xore yena a ka se sa tša

basadi ba bantši, ba, a sa ba
 tobero, le rone yena byall monawē
 o swanetše ro mo nyakela mosadi
 wa nnete-nnete, yo a mo tšebare
 medirō, le mekawa.

Byale mmanwē Ralekropē a tšona
 a sepela le motse ya rō, a nyaki
 la morwa wa rōwē serō sa meetse.
 aowa mosadi wa batho a napa a
 hwetša mosetšana ka ka R rakhadi a
 byale a bōtla le ka ka rakhadi
 a wē ba ka ba kwana ditabeng
 tša bōna, ka phetšelana ka botse mo
 ro senang lesala.

Mmanwē Ralekropē se a filha
 rō, a botša ngwana wa rōwē rōre
 a tšō mo nyakela serwana sa
 meetse. Byale mohlanka a thaba kudu
 ya re se ro tširiso ro sasa a
 botša mmanwē ro se a mo isē ro

734

39

K34/185

raho ngwananyana a ye a yo ro
tseba, ra mmoro le yena mosadi
yo a mo nyaketawero tswa tluxiwa
ro rwaletawe ditlotwana tsa ro
kahlisa, le yena lesona le se sa
bonala e jo ba diphele feela mmela
wa rampe.

ro ba fihla ba amoselwa ro
lotse ka ba raho ngwananyana, awo
a thaba kudu ro itshela sewana sa
rampe. re le thapana mmawē Ralokropi
le ngwana ba thora ba⁴ roe, re ba
fihlile roe, Ralokropi a kopela mmawē
roa a yo thabisa mosadi wa
rampe. byale mmawē ka ro thatela
ngwetši a dumelila ngwana wa
rampe.

Ralokropi a thora a ya bono
bono, re a fihla a amoselwa
ro lotse - lotse, a dula matsatsi a

734

40

100/100

mararo xa xalo ngwananyana, ka
letsatsi la bone a tota ngwananya
na, vore a hlwe a itukisa, rosasa
ba thoxi ba ye ya rabo leorana

Ngwananyana a phetha byalo, re
e le ma tlo thang ba thoxi ba ya
xa xalo Ralekropi, ke ba fela xalo
mmanwe Ralekropi a tala, a letoa
mekholokwane, a hile a phepela, toatso
leo ya e ba lethabo le leole moteng
wo, Mosadi wa Ralekropi ya e ba
mosadi wa botho wa xo soma byalo
ka ka monna wa xawe.

Yina le monna wa xawe le
monatwalawe ba phidisa xa botse
byale, ke re mmanwe Ralekropi a re
xo Ralekropi Ngwana ka, mosadi xa a
topiywe xo sepelwa, fela mosadi re
tsoa ka xo tsoa, mekwa ya xawe
le mediro ya xawe kamoka ka

734

K34/100

734

yōna, byala. Ralekrōpē a botša
mmarwē rone yēna o be a sa tsebe
rone eng ke eng.

Tšatši le ngwē Ralekrōpē a
thōrēla mosadi wa raxwē, a ya kibeng
ke a fihla kibeng wa ralekiwa mosewane
kamoka re tšatši le dišela, Ralekrōpē
a thora a ya val, re a le taling a
bōna bananyana ba ba bedi ba mo
šetše mmaro. Byala mošimane wa batho
a kopola se a kōro a diwa ke
bananyana ba pele, le seo se a se
buditswevo ke mmarwē.

Ralekrōpē a raka bananyana
ba ba ba bedi, ronne a thora a ya
val, a fihla a botša mmarwē
ditaba kamoka rone o di phethile ka
re diwa eng yo bananyana, mmarwē
a botša Ralekrōpē rone monna
byalō xil.

Mimuta le Sexwaxwa, le Thou

Xo kile xwa ba le Sexwaxwa se singwe
Sexwaxwa se ebe ele ngaka, ka tsatsi
le le ngwe sa beya mac.

Sa bitra mmulla xore a leti' ma' owo
kametla diphoofola dibu di feta di butsi
sa mmulla xore na makopa xore ke amang
mmulle odi butsi xore ke a Sexwaxwa.

Ka tsatsi le ngwe xwa fita mofou
le yina a butsi xore ke amang mmulla
amotia xore ke a Sexwaxwa. Thou ya
kxonyora mac a Sexwaxwa ya afa.

Sexwaxwa se ba se Sexona, tsatsing
bo, Thou ya itoxela.

Sexwaxwa xe seboya sa butsi xore na
makopa a jelwe ke mang? mmulle are ke
mofou. Tsa thoma xo nyaka mofore xore
mmolayi xe dintse di nyaka tsa mmona.
Tsa thoma xe butsi xore thou tsare!

Na makopa arena a jelwe ke mang
Thou yare xa ke le kwe batamelang mo

191 18
 K34/100
 tša thima xo atomela canyone, tša baila
 tša butšisa, makropa arena a jeluwe kemang
 thou ya baeta yare xatša lekwere ehang mo.
 Tša ha tša šala di ma maolong a tša
 yona, yadi swara ya di metša.

Xe di fihla ka malung a thou mmutla
 ware xa re' dwe maano, mmutla ware ka
 xore wena o the ope ke ngakapaxatša mollo re
 je di bete.

Ke moka saxwaxwa ka xatša mollo ka
 malung a thou, tša šala di bete te ka
 di pelo tša thoa kamka, thou yila ya tša
 tša itšwela tša itšajela.

Phokophoko te dišwaditšwane

Masita obe a šimile bolemo bya xaxwe
 kamabha xe a ya mašimang o šwetša bo
 šemo bo hlakane. ka tšatši lekwere a
 fata molete mo thšemang a itšupetša

mmela ka moka a sadisa seyatha fiela.
 Nonyana ya fitla ya duta ke tlangi sa
 Masilo yare bolemi bya Masilo tlakana
 o boete o boete o bo le huti.

Kemoka Masilo a e swera are xa keya
 xo swera ke wina o senyang. Nthiso ye yaka
 kamela monaha ke xo swera.

A nthiso thipa are keya xo hlatsa-tlabo
 nonyana yare, sephlabo-tlabo kenna nonya
 na ... se nyela maffi Masilo are nthiso
 se xobone.

Nonyana ya thiso di atla tsa
 Masilo, a xoduma a nwa ya boela ya tsa
 tsa a nwa a khora.

A thosa nayô a ya xae re a ji
 tla xae a re xo mosadi hlatswa meriswi
 le meriswana, mosadi a makatiwa ke
 taelo ya monna, fiela e dira kamo monna
 a mmodi enogo.

Kemoka Masilo a nthiso thipa le nonya
 na ka morabeng are.

734

45

34/100

keya ho hiba hlaba nonyana le santha
ba hlaba kenna nonyana le nyilo maphi
ya Matsi merisui le meriswana.

Masilo a ja le bana ba hae ba khora
e be ere kamehla re masilo a ile masimong
ngwana wa xaxwe di swadi swane sale a
enthi ka morabeng.

Ka thatsi le lengwe di swa di swane a
sala a era bosa le komp ba metre emengwe
ya re entse ebina yare robina ethseting
kanthe sa kxiro ya ba isa kanthe ya bina
ke entse e bina yare phurr, ya ithabaha
ya ikela.

Bana ba sala ba lla bare joo nonya-
na ya bo di swadi swane joo, ba peputa
bana ba ebatata ba ba ba fihla kro-
le xare xa naxa. Pula ya thama xo hlo-
ma ba thama xo lla di swadi swane
are nna nka a xa nlla, xoba nkare nlla
ikaxi, bare e dire hli di swadi swane
a re nlla ikaxi ya ikaxa ba tsena

734

46

K34/100

Ka leng ba dula, kwa xabo bona ba
sala ba nyaka ka bohloko.

Ke bantie ba dutie ba bona nonya-
na ehlaxa ye kolo ya bikhla ya ba
rwala ya kaira xab,

ya fihla yore no leng xae pkale-
leng lexoxo ba e ulid ya phuvulla
di phooya nthaa bona ba bona ka
moka e sise eb baswetjana le ba hla
nka ba ba kolo.

Xonme batsoadi ba bona ^{baona} base
ke ba ba ite ba kxabka.

Ba e hlakisa kono erile mohla e
thaxa ba efa di kono tlen'tsi.

Babe ba rotaxo itela nonyama
wa ka mengwaxa.

734

47

K34/100

ko kile nwa e ba le mosadi
le monna wa rawe, batho bas ba
ba bedi, eba ba le bana ba
ba bedi, byale monna e hwa, mosadi
le yena a hwa, nwa sala bana bas
ba ba bedi, e le dithšerwana
dithšerwana, byale bana bas ba thwa
ba ya ra malome a bona ba yo
dula le yena.

re le dutše sebaka se serole
le malome a bona, moxatša-malome
a bona a thoma ko thlōra ngwana
wa masimane yo bona le rawe e
bepo e le thibola, feila e le a rata
ngwana wa ngwanenyana, kraitšedi ya
thibola. Byale thibola e le a tšile le
dikromo tša rabō mo ra malome'xwē
re thibola a fihla ra malome'xwē
ya e le ba modiša wa dikromo tša
motse woo.

Byale ka re le mahlouwa, a
 borolwa ke moratša malome-rwê maan
 a ro mmola, re a ile ro dia
 ba be ba mo thelêla borobê ka
 morupyaneng, byale ba tšea borobê
 byala bya thibola ba bo löwa, re a
 bolöwa kraitšedi ya thibola ya ba ku
 byale re thibola a bowa madišö, a ku
 kraitšedi-rwê a re o seke wa ja
 borobê bya morapo, o je bya sexö.

Thibola a je borobê bya sexö, re
 moratša-malome-rwê a bowa mo
 a beng a ile a tšetša thibola a je
 borobê bya sexö, a thöma a makala.
 ro, sasa re thibola a ile madišö rapê
 ba mo thelêla borobe ka sexöng, ba
 re ro bo sola ba bo löwa, re a
 bowa, kraitšedi-rwê, are ro yeno, o se
 ke wa ja borobê bya sexö o je bya
 pitšä, ka ro bane bya sexö bo nat

734¹

49

K34/100

more moloi wa ro bolaya wena:

Byale Thibola a ja borobē bya pitsa:
moratsa mpalome'owē, a makala kudu.

Itatū le latelaro Thibola a thora a ya
ro disa, re a ile ro disa, ba xae ba
šala ba rina ro re ba ka bolaya
Thibola byang, byale ba re re swanetse
ro re mo ipelē motete mo a dulang
rona Thibola yo o le a ena le madulo
a xawē mo a dularo rona kamelha.

Mosadi no xdo a epa motete ka
mothopeng mo ro dularo Thibola, byale
Thibola re a bowa ro disa a
kwa ngwana abō a re o sekē wa
dula madulong a xaxo Thibola; a na
le more moloi wa ro bolaya wena
Thibola. Byale mosimane a re ro fihla
a dula kxanswi le ngwana wo monqwē
wa lapa le, a ba a tōa ngwana wa
bina a mo kxaramētōa ka xare xa

molete uoo, o beng o qilwe ke
monaane.

Byale moratša malome amwē a
bōna xore o palatwe ke thibola, a se
sa tseba xore a ka dira byang ka
yōna. a xopola xore thibola o na le
pheta molaleng wa xamwē, byale a re
monna wa xamwē, re xwanetše xore re
bolayē thibola xosise a robetše, re tla
mo tseba ka pheta ya baro le yōna
mo molaleng, monna le yōna a
dumela tseba ya mosadi.

Byale thibola re a bowa xo
disa a kua moratšo amwē a re o
seke wa apara pheta ya xaxo bošexo
xo bane ba tla xo bolaya ka yōna.
re o ya xo robala o e apole o e
bee mo xongwē. Thibola a re bošexo
batho ba xwenwe ke borōkō, a apola
pheta yeta ya xamwē, a e apela ngwana

734

51

K34/10685

wa moxatša malome awwē, byale re moxatša
malome awwē a tšoxa bošero, a re ke yo
bolaya thibola, a hwetša nguana wa
xawē a apare pheta, ka xo se ropotš
xore thibola ra a toebe selo, mosadi a
bolaya nguana wa xawē, re xo esa
a be a thabile a hlomp a ke thibola
a huile.

Mosadi a tšopa kapela, a fihla a
tšosa bana bale kamoka, re a re ke a
labella a hwetša thibola a phela, fela
nguana wa xawē a huile sebakeng sa
thibola, byale mosadi a swaba a se
toebe xore a ka dira byang ka thibola
re xo esa thibola a botše nguana abo
xore ba swanetše xore ba tšope, ba ye
xa mmame a lona.

Re tšoxa bošero ba xapa dikromo
tša lona ba tšora, re ba sepetše sebaka
se seholo ba kwa ba swewe ke tlala

Thibola a tša krametšō ye ba beyo ba
 e swere, a xama dikromo tša xabō, a
 nwa mafai, a boletšō a xamela ngwana
 alō, ba nwa kamoka wa bōna xo
 fihlēla ba khora, ba nafa ba tlora ba
 sepeta xo fihlēla, ba fihla wa mmame
 a bōna.

Ke ba tsina, mmame wa bōna a
 ba thakxatšō kudu, byale ba thōna xo
 ba butšišā xo nkhane ba tlile le di-
 kromo tša bōna, byale Thibola a ba
 botšā ditaba kamoka xo o tlōtše
 byang wa malome arwē, le xo ba
 be ba mo swara byang. Mmaarwē a
 phela le di thārwana tšō wa botšā,
 fihlēla Thibola a e ba le mosadi,
 xoratho arwē le yēna a tšewa a
 ya lapong la xarwē.

734

53/34/100

Monna o be a le xona, yo a
bexo a ena le ngwana wa ngwana
nyana, o be a sena ngwana wa
mošimane, byale a ya xo tšōa
ngwana wa motlo-xolo'axwē xore a
tlē a mo ebu' dišētāi dikgomo tšā
xaxwē.

Mošimane: re a fihlile sa koho'axwē
a thāna xo dišā, ka tšātāi le tengwē
re a ile xo dišā, re re a bowa
xo dišā a hwetša ngwananyana wa xo
koho'axwē a le ka thēmong. Mošimane
a tšēna ka thēmong, ngwananyana a
fula di kénywa tšā pedi tšā diphōophōo
a fa modišā wa rabō. Tšātāi le tengwē
basimane ba bangwē ba tša ba ya
ka thēmong ya rabo ngwananyana, re
ba fihla ba hwetša xo sena motlo,
ba tšēna ka xore, ba utswa dikinywa
tšela, ba tšōa ba thāba.

ka tsatsi le latelano, papavavē
 ngwananyana a thoro a ya ka thšemo
 ng, re a fihla a šona-šona mošongu-
 ana ya rarwē, ke nakō e fihla ya
 rone a thōrē a ye va e rōpola rone
 a ye ro fula dikenywa tša rarwē.
 Ke a fihla dihlareng, a hwetša rone
 dihlare tša rarwē ra di na le selo,
 a boela re ka maswabi.

Ke a fihla re a bešitšwe, a re
 ro morwedī wa rarwē na dikenywa
 di bešitšwe ke mang kwa thšemong?
 morwedī wa rarwē a mo araba a re
 ra ke tšebe, monna a butšišā modišā
 wa kromo tša rarwē, fela modišā a re
 ro yēna le nna ra ke tšebe mokrala-
 byē. Monna a thōna a butšišā mosadi
 wa rarwē rone dikenywa di llwē ke
 mang, roba eng, byale mosadi a mmotšā
 rone yēna ra a tšebe rone di llwē ke

734

55

001 AG

K34/10DS*

eng. wo tloxa mouwe monna a beflwa
 ro feta tekanyo, a re nosadi wa tawé
 le morwedi, le modisa ke tla le éla
 dingakera.

Morwedi wa tawé a mmotia
 vore yina ka tsatsi le lengwé o kile a
 fula dikenywa tse pedi romme a di
 fa modisa wa kromo tsa pabó. Byale
 papawé re a e kwa ngwananyana a
 botela byalo a beflwa kufu-kufu a
 re ro yina ka rona yo mongwé yo a
 llero dikenywa re e se wena feela. Byale
 monna le tsa morwedi wa tawé a re
 o mo isa bathong ka ro ja batho, vore
 ba mmolajé romme ba moje.

A tlova le ngwananyana a éta a
 lla a re ro papawé, a senna papa
 nna ke topile Phöphö tse pedi feela
 ka fa modisa wešo. Eféla papawé o
 be a se sa krolwa vore di ka be

di utswitšwe ke batho ba bangwe.
 Monna a sepela, re a le tseleng a
 hlakana le banna ba ba bedi, ba re
 ro yena, na ngwana yo mo botsana
 yo o mo sia kae, monna a fetola a
 re ke yo mofa ba buyane, byak banna
 bao ba ba bedi ka ro hlomolwa
 ke ngwananyana dipela re a lla ba
 re papapawē refi yena re, re thore le
 yena e ke ngwana wa rena.

Efela monna a seke a dumela, a
 bota banna bao ba bedi rore yena
 o nyaka ngwana woo, wa rore a e
 hwa rore a tli a kwelwe.

Monna a thore le ngwana wa rore
 ba sepela, re ba fihla pelenyana rape
 ba hlakana le mokxalabye o mongwe
 yo e boro e le ngaka, mokxalabye ka
 ro bona ngwananyana a lla, ka ro
 kwa bohloko a re ro yena, na o ya kae

734

K34/100

ngwana ka, byale ngwananyana a rana
 → vo kwa mokxalabye a butsiša mantso
 ao, a nopa a thōma a lla vo fitiša
 mathomong.

Mokxalabye a thōma vo butsiša
 papaxwē ngwananyana xwe na e ka ba
 molato ke eng le ngwana wa xaxwē.
 papaxwē ngwananyana a mmotšō xwe
 monwedi wa xaxwē o a utawa, byale
 yēna o isa ngwananyana xwe ba luxa
 ne ba ye vo moja. Mokxalabye wa ngaka
 a kwa bohloko vo diiso na taba ye
 byale ka bongaka bya xaxwē, le vo kwelō
 ke ngwananyana bohloko a iklwa xwe
 a ka thuiša ngwananyana byang.

A thōma a tōa ngwananyana a
 mo fetōša nōra, byale ke ngwananya-
 na a fetušile nōra, a loma papaxwē
 xomme papaxwē a kwa, ke a hušile
 mokxalabye a ngaka, a boela a

734

58

K34/100

ngwananyana rone e be motheo.
 Ke ngwananyana o taurile a hwetša
 rone paparwē o hwire, a lutsišā ngaka
 yela rone ke mang yo a bola ilero
 paparwē. Ngaka yo botšā ngwana
 yela ditaba kamoka rone o mo
 dirile byang.

Ngwananyana a ba mo le-
 thabong le lepolo, ka robane paparwē
 o be a rata romolaya. Ngwananyana
 le mokgalabyō wa ngaka ba tšea
 paparwē ngwananyana ba mo lahla
 ka rone wa ditšare ba thopa ba
 ya rae.

Ke ngwananyana a fihla rae,
 mmawē a makala kudu ke a
 mōna, byale ke mosadi a sa le
 mo makalong, morwedi wa rarwē a
 thōma ro mmotšā ditaba kamoka
 le rone x yēna o thušitšwe ke mang

734

59

K34/100

roro a pheli, byale mosadi a thōra
ka vo makala mo vo vōlo, le vo
krolwa ditava tōa ngwananyana a
sa krolwe, a hloma e ke o mmotōa
maaka.

ka thōra le latelaro mosadi a
bitōa ngwananyana roro a ye a
mmotōa mo ba bolileo papawē.
Ngwananyana a thōra le mmawē a ya
a mmotōa vōna, le mo ba mo
lahlileo. Mosadi re a boya vō, a
bowa a krotōwe, byale ngwananyana
a bitōa mmawē a re re o ka
lakaletōa mongwē roro a hwē vo
tla hwa wēna, byale bonang papa
o hwile mo vo senang thōwanēlō
ya roro a hwē.

134

Mosadi le morwa wa xaxwê !!

60 K34/100

Byale ka re re tseba vore xo
kile ^{le} mma ba, ^{le} xōō ya vore batho va yo
ja batho ba vōna mo tefaseng, byale
re, re be re vore ena le motho yo.

monqwē wa batho ba, kina la
xaxwê e le le Kadimo, o be
a ena le mmarwē motho yo.

Kadimo o be a tloxa ka xae
tsatši le lengwē le le lengwē a ya
re tōma batho vore a tle a ba
je. byale tsatši le lengwē o ile
a tloxa a yo tōma, a hlara a
bolaile motho, re a fibla xae a mo
apea, a re re mmarwē, a re a
šalē a besetša, Kadimo a botša
mmarwē vore re a setše le pitša
a sekē a šala a ija dinamū tsā
re nōna.

Mokhekolo o be a šala a dutše, re
a besetša, pitša yo, o be a sa nthāl

734

61

734

K34/100

nama le ya tee, re Radimo a bowa
 naxeng o be a fihla ka ro butšiša
 mmarwē rove dinamo di butšiwitšē na
 byale mmarwē a fetole nguana wē a
 re ya ke tsebe di hlotō ka wēna mong
 Radimo, a hlole dinamo a hwetšē di
 butšiwitšē.

Byale a nthšē dinamo tša ro
 ota a di fe mmarwē, tša ro nōna
 a di fe ka yēna mong Radimo o be
 a re tsatši le lengwē le le lengwē o
 tsoxele ro ya tsona, re ya bowa a
 hlose a bolaike mothe a re re a
 fihla xal a na fa mmarwē rove a
 šalē a apea batho bao ba xawē.

Tsatši le lengwē re a bowa ro
 tsona a hlara a bolaike mosadi, re
 a fihla a se mo apē, a tšora a
 mmea ka ntling, a ya bo nata pelo,
 mosadi wola wa ro tšō tšongwa

a tšwa ka ntleng mo a tšwa a
 beilwe ke radimo, a tšwa pitsa a e
 hlatawa, a re re e hlatawa a tšwa
 * mmarwē Radimo a mo ripaxanya
 a mo opea, a re re a feditšē re
 mo opea, a mo khurumela, comme
 a tšwa, a tšwa melora a itlotša ka
 yina a šala e le ya mosēhlana a re
 sehlee a tšwa ke mmarwē Radimo.

A tšwa a dula mo re tlo re
 re dule mmarwē Radimo. re Radimo
 a bowa bo-rata pelo a hwetša pitsa
 e opeilwe, a tšwa moxadi yola a
 dutšē ka ka mmarwē, a mmutšiša, a
 hloma e ke ke mmarwē, a re re
 yina, pitsa ya tšwa e butšwitšē mma,
 moxadi a araba a re, va ke tšwa
 ngwanaike e hlotšē ka wina monq.

Byale Radimo a ya pitseng, a
 fihla, a nthšia nama a ja a re,

734

63

K34/100

ahh. e monate, e re tswae, ke bile ke
kwa vore e kutsiwitše. Radimo a
nthia dim dinama a fa mosadi yola
wa ro itire ka ka mmazwē, a bona
mosadi a sa thōne ro ja, byale
Radimo a re ro yena, na nka le sa
je mma, Mosadi a fetola Radimo a re
ro se ka hlwa ke swarwa ke
tlala ngwana ka, e tšare vōla ke
swerwe ke tlala ka kxōna ke ija
dijo tšē tšā ka.

Radimo a re aowa ro lutile,
mma le tla kxōna le ija. le Radimo
a feditše ro ja a kxothše, a se sa
kxōna le ro sepela vōla ro emelēla,
mosadi a tšora a thōaba, a bolēla
a re Radimo o llē bo mmazwē a
re ke tšalana-ntšae, byale Radimo
a bona mtho a tšora a thōaba a
kitima ka lebelō le le vōla, Radimo a re

64

734

K34/100

a bōna rone mothe yo ra se
 mmaswē, ke mosadi yo a boro
 a mmlaile, a thora a mo kitimisa
 romme ya re ka rone Radimo o
 khotšē, ^{mosadi} a mo thōla, a thōla.

Radimo o mo kitimisa rone
 a mo swarē ro mme a palēla
 ke ro moswara. Mosadi a thōla
 kudu, ro fihlōla a fihla rae. re
 a fihla rae a ba hlotēla ditaba
 kamoka rone o dutšē a ile ke,
 le rone Radimo o mo kweditšē a
 le mokae, batho ba ra ba mosadi
 ba makala kudu re mosadi, a
 bōlōla rone yena o thōabile, re
 a be a swanetšē rone a apewē
 romme a lewē ke Radimo, le
 mmaswē.

ke thora tōatāing le, batho
 ba roma banna ba motse rone,

734

65

K34/100

vore ba ye va bo Radimo, comme
 e re re ba hweditse Radimo ba
 mmolayē, ba re vola ba mmolailē
 ba mo fise motse wa xarwē.

Banna ba motse ba ruala
 marumo a bina, le dithoko, le
 marumo, ba ya motseng wa Radimo
 re ba fihla ba hwetse Radimo a
 opele. opele motso yo mongwe, e bile
 thakala e dutse ka ntlong. le banna
 ba bangwe ba e ya ka xae va
 Radimo, bangwe ba sala ba dutse
 ka ntle.

Bjale banna ba butsoa, vore
 Radimo o opele nama ya eng, bjale
 Radimo yena a ba botse vore ke ya
 pusa ya xarwē, banna ba botse
 Radimo vore a khurumullē pitsa, vore
 banna ba bonē vore ke nama ya
 eng. Radimo a vore re khurumulla

pitša ya raxwē. byale ba e
 khurumiulla, ba hwetša diatla, tša
 motho, le hlora e swana le
 ya motho, ba butšiša Radimo rone
 hlora ye e swana le ya fudi na
 Radimo a thōma, no thōra.

Banna ba botša Radimo rone
 yēna e swaetše rone a bolawē, re
 Radimo a thōma rone le a thōra
 monna yo mangwē a mo rēna ka
 sekēpē hloqong, byale Radimo a wela
 fase, banna kamoka le monolaya
 romme a hwa, le a hwile banna
 ba fša diatla tša raxwē kamoka, le
 thora ba boela morarō ra raba
 ba byale batho ba thōma re
 sefela ka boikētšō. nareng ye, ka
 rone Radimo o le a hwile.

ka tsatši le lenqwê, mošimane o
kile a thora ra sabo, a ya motseng wo
monqwê ro ya nyaka mosadi, se a
fihla motseng woo a fihla a tšena ka
ra ntona. O, fihla, le mo amoxela ka
thabô ye kado-kvolo. Monna yo o be
a rata ro tšea ngwana wa ntona yeo.
Efieta ngwananyana o be a sa rate ro
tšewa ke mošimane woo.

Byale banonyana ba motse ba
thora ba ya ka ra ntona ro yo bona
monna wa monkane ka bona, se ba
fihla ba hwetša mošimane wa letikana
wa ro se se mahlong. Byale ba se ro
ngwananya o seke wa tšewa ka motse
wa ro phaka thoko, byale ngwananyana
a se ro barwera ba ra rwê, nna a ka
seke a ntšea, ka pore ra ke morate.

Mošimane se a thora sae o be a
tlotše diatla tša ra rwê ka mahura

a mangwê a ba rexo ke thšolô, byale
 re mosimane a fihla borwê, a re
 re lōna, banyana a omoša diatla
 tša rarwê mollang, makhura a omoša
 a nyaosa, a ba a thāna re rōtha.
 Ke makhura a rōtha, mosimane a re
 re bananyana a reijeng ra rešo re tlo
 ja dinamag, makhura a fōthang a
 ke a tōna.

Bananyana ba tlopa le mosimane
 yola, ba ya ra rābō, ke ba fihla ra
 ra rābō mosimane, a ba bea
 ka ntlong. re ba le ka ntlong
 mosimane a re re lōna, re kua
 budutu, a reijeng ka ntlē re yo
 raloka. E Bananyana ba tōwa ka
 nnete ba ya kantlē, re ba fihla
 kantlē, mosimane a ba lōkela ka
 rare wa molete.

ra rābō mosimane uo, ba

ba be ba ija batho. Byale mosimane
 re a beile bananyana ka moloteng, o be a
 yo ro bona, re a fihla a ralokē le
 bona, re ba raloka a bethe mongwē ka
 kinō, romme motho o wola a idibala.
 Mosimane a mo tšea a re ke yo
 mo alafa.

^{na}
 Bananyana Bananyana ba šala ba
 šala hbelešē rove motho o ile ro alofwa
 athe motho wola o apeliwē ka rae. Byale
 ba ralo mosimane ba apha ba ja
 ngwananyana yōla. Rapē rapē mosimane
 a yo ro raloka le bananyana bala
 rapē, re ba ro raloka, mosimane a re
 yo mongwē ngwananyana kō, ka kinō
 ngwananyana a wa fase, byale mosimane
 a mo rwala a mo iša ka rae, re
 a fihla ba mo apha, ba moja.

Byale bananyana ba butšiša
 mosimane rove na batho ba bona nka

ba sa fole, mošimane a fela a re
 aowa, rapē batho ba lena ba sa
 alafywa. Bananyane ba sa ke ba
 wa dipelo.

Byale bananyana ba krotlētla
 ba dula, byale mošimane a thoma
 a yo raloka le bananyana, le ba sa
 raloka, mošimane a bolaya ngwananya
 na yo mongwe, a re ko yina namabē
 moratla, yole ngwananyana a lla a
 wa fase, byale mošimane a tšea ngwana
 nyana a mo iāa ka rae, rone a ye
 ko alafywa.

Bananyana ba tloxa ba yo
 ka rae ko yo bōna balwetšai ba bōna
 re ba fihla ka rae, ba huetsa batho
 ba apile ngwananyana wa bōna, byale
 bananyana, ba tšwela ka ntlē ba
 lōtsana rone ba tloxi ba yo rae, byale
 ba dula fase sebakanyana ba re ba

lebadisa, ya re rane va moserare
 batho ba va bo mosimane ba sero
 bananyana ba thora ba thabela, le
 hiale tseleng ba bona mosimane a
 le moraxo ya bona a ba kitima
 sa, byale bananyana ba kitima, re
 mosimane a fihla kraufwi le bona
 bananyana ba tope maswika xore
 ba mpolayê ka wona. Byale mosima-
 ne a ene a thabe.

Bananyana ba thabela re fihlile
 ba fihla re, re ba fihla re, batawa-
 di ba bona ba thaba kudu, ba
 ba direla mokete wo morotole, aowa
 ya eba lithabong le lexolo kudu.

Byale mosimane a boella re,
 a tannwê, re a fihla re, mmanwê
 a t mmutšisa xore na bananyana
 ba ka, mosimane a fetola, a re re
 mmanwê, bananyana ba ntlosete.

734

72

K34/100

Byale mmaru a lotis mosimane
 rone yina wa a thanya ka rone o
 o lebitse bonanyana ba thabala,
 rapē mmaru a mmotia rone yina
 o be a ba dumetlile eng rone
 ba tli ka rone.

Maano a batho ba motse

Raxeng ye nongwe wa kile
 aua phela batho ba bangwe batho
 bas, ba be ba hloka motse, ka tsatsi
 le lengwe ba re re xopola maano
 ba a hloka. Kxansuwi le motse wa
 bona wa be wa sena xodiba xoba
 pompi. Byale kxolo le motse wa bona
 wa be wa ena le noka ya bodiba
 Efela mo nokeng wa be wa
 sa kxelele motho, wa be wa dula motho
 a o tee feela e lero ngaka ya

734

78

K34/100.

meetsa ao, byale batho ba ro hloka
meetsa ba xopola xore ba swanetse
xore ba ye rona moo ba ye ro
kropela meetsa. Re ba fibla ba ema
lepong la bodiba, ba re^{vo} mong wa meetsa
e lico ngaka. Re thile ro kropela meetsa,
ngaka ya ba botsa xore ba swanetse
xore ba tle le mosadi pelaxore ba boni
meetsa.

Byale batho bao, ba tlova ba
boela xae, re ba fibla ba nyaka ngwana
wa ngwananyana leina la xaxwi e^{le} tle
moxadi. Tsatu le latelaxo ba tlova ba
boela nokeng, re ba fibla ba ema xopela
lepo lepong la noka, ba re ro mong
wa meetsa. Re thile le mosadi wa ro
kropela meetsa so.

Byale ngaka ya ba botsa xore
ba swanetse xore ba ise mosadi wa
roxwi yo ba mo fileng yena motseng

734

75

K34/100

wa raruē, mo ro boro ro dula basadi
ba raruē ba langwē.

Basadi ba tōa ngwana wa bōna
ba mo isa motseng wa ngaka. Ke ba
boya ba botšā ngaka xore ba mo
iitšē rae, byale ngaka ya ba botšā
xore ba swanētšē xore ba thoxē nokereng
ro mme meetse a tla ba sala moraxo
ke moka batho ba thora ba ya rae,
xe ba fihla ra, ba bōna meetse a
tlala dinokano tšē di boro di le
kxanswi le bōna.

Batho hao, ba napa ba se sa
hlōka meetse, ba kxa meetse kxanswi le
xae ro bōna mo ba senaxo pelalō.
Mosadi wa ngaka xe a le rae, ngaka
ya laela xore ba mo ise ro rabi, byale
basadi ba ngaka ba thora le Mokradi
ba mo isa ro rabi. Ke ba fihla ba
peya Mokradi ro ba rabi.

734

75

K34/100

Byale ba rabo mokradi ba marala
 xore ke ka le bakang la eng mokradi
 a eha xae. Byale ba butšisa basadi
 bao, ba beng ba tlišitše Mokradi
 xae, xore mokradi o tlišeng na xae,
 byale basadi ba batša mmarwē
 mokradi xore bina ba sumilwe ke
 ngaka xore ba tlišē Mokradi xae.

hamoswana basadi ba ngaka ba
 tloxa ba ya xae, re mokradi a setše
 ra rabo, wa fela beke tše pedi
 fela, ka beke ya bonano Mokradi
 a ba le ngwana. mmarwē Mokradi
 a pepela mokradi ngwana xa/botš,
 mokradi a dula sebaka xa rabo
 xo fihlala ngwana a xola, e bile
 e mothe o mopolo.

le ngwana wa mokradi a rotše,
 mmarwē a bitša basadi ba motše
 wa rabo xore ba tlišē ba apšile

ngwana borobē bya thwala ya
 ro ya rae, Byale basadi ba
 ya ka ro mma-mokradi, re ba
 fihla mma-mokradi a ba fa mabēli
 rone ba setlele ngwana ngwanawē
 ting, byale basadi ba setla ting
 yela ba ba ba e bidisa.

re ting e bidile ba e opea,
 re ba e opeile ba e setela ka
 sare ra serotwana. Byale mmawē
 mokradi a ketha basadi ba ba
 bedi le makhokhe a e tee rone ba
 isa mokradi foradi bya aawē.

Howa ya e ba lefahla-fahla
 mokradi a tlova le basadi ba
 rabō ba mo isa ra wawē.

re ba fihla ba ya ka ro
 mokradi yo moroto wa ngaka, mosadi
 a amotela bo mokradi ra botse,
 byale a bita basadi ba langwē

734

78

K34/100

ba ba nyenyana e ke boradi kane
 ba xarwē xore ba tle ba ngwathe
 borobē bya ngwanana moradi-kane wa
 bona, byale dingwetšana tša tšwa ka
 mase a tšona tša ya lapeng la
 ngwatšhi ye krole.

ke basati le mokhekolo la
 peditšhi xo dira mesomo ya bona, ba
 laale xore xo swanetšwe xore xo
 yo bišwa ngwana a yo bišwa
 xo papawē nokeng byale ba xoma
 moradi yo mongwē xo ngaka, ke a
 f'bla a ima leribeng la noka a
 lothša xwa re tuw, a boela a lothša
 rapē, ngaka ya e le moserō xa
 meetse ya boela ka lentšu la borale
 ya re "axee ngwanaka" byale mokhekolo
 a lothša ngaka xore moradi wa yina
 o na le ngwana.

Byale ngaka ya lothša moradi

734

78

K34/100

xore ditaba di lolile, le xina xore o
 lebuxile. Mosadi a thora a ya xai,
 re a fihla a botša ba xal xore,
 papawē ngwana o le lutille. Basadi
 ba xabo mokradi ba thora ba bolle
 xa xabo bōsa, re ba fihla mmawē
 mokradi a ba lebora hudi.

Ngwana wa mokradi a re xo
 xola ba mo rera xo re ba mo
 xere leina, fēle batho ba motab ba
 palēwa xo mo rera leina, byale ba
 botša mokradi xore a yē xo papawē
 ngwana, romme a rere ngwana
 leina. Mokradi a re ka tšatši le
 latelaro a pepula ngwana wa
 xawē romme a ya nokeng.

le a fihla a botša papawē
 ngwana xore ngwana xa a xa leina
 byale papawē o swanetše xore a mo
 nyakile leina la xawē?

734

79

K34/100

Byale papaxwē, a botša mosadi wa
xawē e leko mokradi vore ngwana
leina la xawē ke Sentepeng-sa-basadi.

Byale mokradi a pepula ngwana
xapē a xomela xak, re a fihla xak
basadi ba motse wa xakō ba mmu-
tšisa xom leina la ngwana ke mang.
Mokradi a ba botša vore papaxwē o
re ke Sentepeng-sa-basadi, byale
basadi ba betha mokradi, ba mmotšisa
vore setšē seo sa se' leina le le
ka xivwako motha.

Basadi ba motse wo ba
botša mokradi xo re o swanetše xo
yo xopelilela ngwana leina xapē
xo papaxwē, mokradi a lla, a ba
a homola, re a homotše a tšisa
ngwana wa xawē a mo pepula
a xomela xakeng, ke a fihla a botša
papaxwē ngwana vore basadi xa ba

13

80*

K34/100

nate lina la nguana e eba
senkepeng-sa-basadi.

Byale papawé nguana a botā
masadi xore yēna ra a pa lina le
lenqwé lo a ka bafata nguana ara
vaxwé, ra eke senkepeng-sa-basadi fāka
monna wa mokradi a botā mokradi
xore yēna a romēle xae, se a fihla xae
a botā basadi xore nguana le
senkepeng-sa-basadi se basadi ba
mmetha le yēna a ba betha.

ka mēte mokradi a romēla xae,
se a fihla ba mmataisa xore lina la
nguana le mang, mokradi a ba botā
xore, nguana lina la xawé ke senkepeng
sa-basadi, masadi yo monqwé a betha
masadi ka setla, mokradi le yēna a i
tefāna. konne ro thora fao nguana
wa mokradi ya e ba senkepeng-sa-basadi

Eds. 734